

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2013. július 18.*

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet —
Hatáskörrel rendelkező bíróság — A szerződésekre vagy szerződéses igényekre vonatkozó, illetve a
jogellenes károkozásból vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből eredő
igényekre vonatkozó különös joghatóság”

A C-147/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a
Hovrätten för Nedre Norrland (Svédország) a Bírósághoz 2012. március 26-án érkezett, 2012. március
23-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB**

és

Frank Koot,

az **Evergreen Investments BV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök (előadó), A. Rosas, Juhász E., D. Šváby és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. április 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az ÖFAB Östergötlands Fastigheter AB képviseletében M. André,
- F. Koot és az Evergreen Investments BV képviseletében K. Crafoord, B. Rundblom Andersson és
J. Conradsson advokater,
- a svéd kormány képviseletében A. Falk és K. Ahlstrand-Oxhamre, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviseletében S. Chala, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében J. Beeko, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: svéd.

– az Európai Bizottság képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és C. Tufvesson, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Svédországi székhelyű ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB (a továbbiakban: ÖFAB), és F. Koot, valamint a hollandiai székhelyű Evergreen Investments BV (a továbbiakban: Evergreen) közötti, azzal kapcsolatban folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, hogy az utóbbiak megtagadták a felelősségvállalást a svédországi székhelyű Copperhill Mountain Lodge AB (a továbbiakban: Copperhill) részvénytársaság tartozásaiért.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 44/2001/EK tanácsi rendelet tartalmazza a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósággal, valamint a határozatok elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos szabályokat.
- 4 E rendelet (8), (11) és (12) preambulumbekzdése szerint:

„(8) Az e rendelet hatálya alá tartozó eljárások és az e rendelet által kötelezett tagállam területe között kapcsolatnak kell fennállnia. Ennek megfelelően általában közös joghatósági szabályokat kell alkalmazni, ha az alperes az említett tagállamok egyikében lakóhellyel rendelkezik.

[...]

(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.”
- 5 A 44/2001 rendelet 1. cikke 2. pontjának b) alpontja kimondja, hogy e rendelet nem vonatkozik „a csődeljárásra, fizetésképtelen társaságok vagy más jogi személyek felszámolására vonatkozó eljárásokra, csődegyezsége, kényszeregyezsége és hasonló eljárásokra”.

6 A 44/2001 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

7 E rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontja úgy rendelkezik, hogy valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

„1.

a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:

– ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot szállították, vagy le kellett volna szállítani,

– szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni;

[...]

3) jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”.

A svéd jog

8 A részvénytársaságokról szóló törvény (Aktiebolagslag, SFS 2005, 551. sz.) 25. fejezetének 18. §-a értelmében az igazgatósági tagok felelnek a társaság kötelezettségeiért, amennyiben az elegendő pénzeszközzel már nem rendelkező társaság pénzügyi helyzetének ellenőrzése során bizonyos hivatalos intézkedések megtételét elmulasztották. Az említett § értelmében:

„Amennyiben az igazgatóság elmulasztja:

1. a 13. § értelmében elkészíteni és a társaság könyvvizsgálójához ellenőrzésre előterjeszteni a 14. § szerinti, felszámolási nyitómérleget,

2. a 15. § értelmében összehívni az első közgyűlést, vagy

3. a 17. § értelmében a kerületi bíróság határozatát kérni arról, hogy a társaság köteles-e felszámolás alatt állni;

Az igazgatósági tagok egyetemlegesen felelnek a társaság azon tartozásaiért, amelyek a mulasztás ideje alatt keletkeztek.

Bárki, aki az igazgatóság mulasztásának ismeretében a társaság nevében eljár, az igazgatósági tagok egyetemlegesen felelnek a társaságot ebből fakadóan terhelő kötelezettségekért.

Az 1. és a 2. pont szerinti felelősség nem alkalmazható arra a személyre, aki bizonyítja, hogy nem járt el gondatlanul.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 F. Koot, hollandiai lakos a Copperhill igazgatóságának tagja volt 2007. szeptember 9. és 2009. szeptember 5. között, amikor az igazgatóság helyettes tagja lett, és e feladatkört 2010. január 22-ig töltötte be.
- 10 Az Evergreen a Copperhill részvényeinek 40%-ával rendelkezett, mielőtt 2007. szeptember 11-én az említett társaság részvényeinek további 50%-át megszerezte.
- 11 2007. október 10. és 2009. december 2. között a Copperhill az Östersunds tingsrätt (östersundi kerületi bíróság) illetékességébe tartozó Åre községben (Svédország) rendelkezett székhellyel, ahol e társaság ezen időszak alatt üzleti tevékenységet folytatott és szállodát épített.
- 12 E szálloda felépítése érdekében a Copperhill a földmunkálatokat és – többek között – a fürdőszobák burkolását két helyi vállalkozástól, a Toréns Entreprenad i Östersund AB-től (a továbbiakban: Toréns) és a Kakelmässan Norr Handelsbolagtól (a továbbiakban: Kakelmässan) rendelte meg.
- 13 2009. március 23-án a Copperhill pénzügyi nehézségekre hivatkozva felfüggesztette a kifizetések teljesítését, majd az Östersunds tingsrätt az említett vállalkozást reorganizációs intézkedések (főretagsrekonstruktion) alá vonta. Ezen intézkedések keretében a Toréns és a Kakelmässan Copperhill-lel szemben fennálló követeléseinek csak egy része került megtérítésre. Az említett követelések fennmaradó részét az Invest i Årefjällen i Stockholm AB (a továbbiakban: Invest) egyenlítette ki.
- 14 2010. augusztus 10-én az Invest az Östersunds tingsrätt előtt keresetet indított F. Koottal és az Evergreennel szemben. Az F. Koottal szemben benyújtott keresetének alátámasztása érdekében az Invest úgy érvelt, hogy F. Kootnak kártérítést kell részére nyújtania a részvénytársaságokról szóló törvény 25. fejezetének 18. §-a alapján. Az Evergreen elleni keresetet egyrészt a korlátozott felelősség elvétől való eltérésre, másrészt azon körülményre alapította, hogy az Evergreen „ígéretet tett” arra, hogy kielégíti a Torénst és a Kakelmässant, vagy az e célból szükséges pénzeszközöket a Copperhill rendelkezésére bocsátja.
- 15 Az Invest, azon álláspontja alátámasztása céljából, miszerint az Östersunds tingsrätt rendelkezik joghatósággal a jelen jogvita eldöntésére, úgy érvelt, hogy a káresemény Åreban következett be, és a kár is ott merült fel. F. Koot és az Evergreen arra hivatkozott, hogy mivel mindketten hollandiai illetőségűek, e bíróság nem rendelkezik joghatósággal a jogvita eldöntésére.
- 16 2011. április 26-án az Östersunds tingsrätt úgy döntött, hogy elutasítja az Invest keresetét arra hivatkozva, hogy nincs joghatósága a szóban forgó jogvita tárgyalására. E bíróság szerint e jogviták alapja nem a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontjában szereplő szerződésből eredő igény, továbbá nem jogellenes károkozásból vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény. Ennek megfelelően az említett rendelet 2. cikk (1) bekezdésében rögzített főszabály értelmében az említett jogvitákat F. Koot lakóhelye és az Evergreen székhelye szerinti tagállam bíróságának kell elbírálnia.
- 17 Az Invest a Hovrätten för Nedre Norrland (Nedre Norrland fellebbviteli bírósága) előtt fellebbezett ezen ítéletek ellen, és azt kérte, hogy a Hovrätten terjesszen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé. Az Invest ezt követően követeléseit átruházta az ÖFAB-ra.

- 18 A Hovrätten för Nedre Norrland úgy véli, hogy ahhoz, hogy az alapügy tárgyát illetően meg lehessen határozni a svéd bíróság joghatóságát, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontját kell értelmezni.
- 19 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy az említett rendelkezések a kártérítési jogvitákban mindenre kiterjedő kivételt képeznek-e a 44/2001 rendelet 2. cikke alól olyan módon, hogy az említett rendelet 5. cikkének 3. pontját kell alkalmazni, ha 5. cikkének 1. pontja nem alkalmazandó. Egyébként e bíróság úgy véli, hogy a Bíróság még nem hozott határozatot abban a kérdésben, hogy a társaság tartozásaiért fennálló kötelezettség megállapítása iránti – a részvénytársaság igazgatóságának tagja tekintetében a részvénytársaságokról szóló törvény 25. fejezetének 18. cikkén, valamint egy ilyen társaság részvényese esetén a korlátozott felelősségtől való eltérésen alapuló – keresetek az említett rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alá tartoznak-e.
- 20 A korlátozott felelősségtől való eltérést illetően a kérdést előterjesztő bíróság utal arra, hogy a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) ítélkezési gyakorlata értelmében a részvénytársaság részvényesei kivételes esetben felelőséggel tartoznak az adott társaság tartozásai iránt. Azon tényezők között, amelyek e téren jelentőséggel bírhatnak, megemlíthető a részvényesek tisztességtelen vagy visszaélészerű magatartása, a saját tőke hiánya, valamint az a körülmény, hogy e társaság nem gazdasági tevékenység végzése céljából alakult.
- 21 E megfontolásokra tekintettel a Hovrätten för Nedre Norrland akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [...] 44/2001 [...] rendelet 5. cikkének 1. pontját és 5. cikkének 3. pontját, hogy kártérítési jogvitákban e rendelkezések mindenre kiterjedő kivételt jelentenek a 2. cikk szerinti főszabály alól?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [44/2001] rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát, hogy ez a rendelkezés magában foglalja a valamely társaság igazgatósági tagja ellen a hitelező által indított eljárást, amennyiben annak célja a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása a társaság tartozásaiért, ha a vezető tisztségviselő nem tette meg azokat a hivatalos intézkedéseket, amelyek a társaság pénzügyi helyzetének ellenőrzését szolgálják, hanem helyette tovább működtette a társaságot, és további adósságokkal terhelte azt?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [44/2001] rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát, hogy ez a rendelkezés magában foglalja a valamely társaság részvényese ellen a hitelező által indított eljárást, amennyiben annak célja a részvényes felelősségének megállapítása a társaság tartozásaiért, tekintve, hogy engedte, hogy az tovább folytassa üzleti tevékenységét annak ellenére, hogy tőkehiányban szenvedett és köteles volt megindítani a felszámolást?
- 4) Úgy kell-e értelmezni a [44/2001] rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát, hogy ez a rendelkezés magában foglalja a valamely társaság részvényese ellen a hitelező által indított eljárást akkor, ha a részvényes kötelezettséget vállalt a társaság tartozásainak megfizetésére?
- 5) A [második kérdésre] adandó igenlő válasz esetén, a felmerülő kár Hollandiában vagy Svédországban keletkezhetett-e akkor, ha az érintett vezető tisztségviselő Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, kötelezettségszegései pedig egy svéd vállalkozáshoz kapcsolódnak?

- 6) A [harmadik és a negyedik kérdésre] adandó igenlő válasz esetén, a felmerülő kár Hollandiában vagy Svédországban keletkezhetett-e, ha az érintett részvényes Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, a társaság pedig svéd?
- 7) Amennyiben a [44/2001] rendelet 5. cikkének 1. pontja és 5. cikkének 3. pontja bármelyik fent bemutatott helyzetre alkalmazandó, akkor van-e jelentősége e cikk alkalmazása szempontjából annak, hogy a követelést az eredeti hitelező egy másik személyre ruházta át?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első, a második és a harmadik kérdéstről

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó első, második és harmadik kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy ez a rendelkezés magában foglalja a valamely részvénytársaság hitelezője által egyrészt e társaság valamely igazgatósági tagjának, másrészt valamely részvényesének e társaság tartozásaiért való felelőssége megállapítása iránt indított eljárást, ha az említett társaság üzleti tevékenységének folytatását annak ellenére tovább engedték, hogy az tőkehiányban szenvedett, és köteles lett volna megindítani a felszámolást.
- 23 Előzetesen meg kell vizsgálni, hogy az F. Koot által felhozott érv, amely szerint az ellene indított keresetek a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján nem tartoznak e rendelet hatálya alá, mivel e keresetek a svéd jog azon rendelkezésein alapulnak, amelyek az elégtelen saját tőkével rendelkező részvénytársaságok felszámolását írja elő.
- 24 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell, hogy a következőkes ítélezési gyakorlat értelmében a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja e rendelet hatálya alól csak azokat a kereseteket zárja ki, amelyek közvetlenül fizetéseképtelenségi eljárásból származnak, illetve szorosan ilyen eljáráshoz kapcsolódnak (lásd ebben az értelemben különösen a C-111/08. sz. SCT Industri-ügyben 2009. július 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-5655. o.] 21. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot, valamint a C-213/10. sz. F-Tex-ügyben 2012. április 19-én hozott ítélet 29. pontját).
- 25 Márpedig, amint a Bíróság elé terjesztett iratanyagból, valamint a svéd kormány által a tárgyaláson kifejtett magyarázatokból is kitűnik, az alapeljárásban előterjesztett keresetek nem kapcsolódnak szorosan fizetéseképtelenségi eljáráshoz, azokat ugyanis azt követően nyújtották be, hogy a Copperhillt reorganizációs eljárás alá vonták. Meg kell állapítani mindenesetre, amint arra a Bizottság is felhívja a figyelmet, hogy a felszámoló nem rendelkezik kizárólagos jogosultsággal az alapügyben szóban forgó keresetek benyújtására, amely jogosultságot a vállalkozás valamennyi hitelezője érdekében kellene gyakorolnia, hanem az ÖFAB szabadon élhet e joggal saját érdekében.
- 26 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban előterjesztett szóban forgó keresetek a 44/2001 rendelet hatálya alá tartoznak.
- 27 Az első, a második és a harmadik kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az állandó ítélezési gyakorlat szerint a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja és 3. pontja szerinti „szerződéses igény” és a „jogellenes károkozás” fogalmát önálló módon, elsősorban e rendelet rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni (lásd ebben az értelemben a C-509/09 és a C-161/10. sz. eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben 2011. október 25-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-10269. o.] 38. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot).

- 28 Másrésről, mivel a 44/2001 rendelet a tagállamok viszonyában az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló, későbbi egyezményeivel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) helyébe lépett, a Bíróság által az ezen egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az említett rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben ezen közösségi jogszabályok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők (lásd a fent hivatkozott eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben hozott ítélet 39. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 29 Márpedig a 44/2001 rendelet alapügyben irányadó 2. cikke, valamint 5. cikke 1. pontjának a) alpontja és 3. pontja az e rendelkezések által szabályozott joghatóság meghatározását illetően a Brüsszeli Egyezmény 2. cikkével, valamint 5. cikkének 1. és 3. pontjával megegyező rendszert mutat, ezenkívül e rendelkezések szövege majdnem azonos. Erre az egyenértékűsége tekintettel az említett rendelet (19) preambulumbekzdésének megfelelően biztosítani kell a két jogszabály értelmezése közötti folyamatoságot (lásd különösen a C-189/08. sz. Zuid-Chemie-ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-6917. o.] 19. pontját).
- 30 Így az állandó ítélkezési jog értelmében a közös hatáskörök biztosításának a 44/2001 rendelet II. címében szabályozott rendje azon az annak 2. cikke első albekezdésében megfogalmazott főszabályon alapul, amelynek értelmében valamely tagállam területén lakóhellyel rendelkező személy – állampolgárságára való tekintet nélkül – perelhető ezen állam bíróságai előtt. A 44/2001 rendelet II. címének 2. szakasza az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának ezen alapelvétől eltérve rendelkezik bizonyos különös joghatóságokról, rendelkezései között az egyezmény 5. cikkének 3. pontja is szerepel (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontját, valamint a C-144/10. sz. BVG-ügyben 2011. május 12-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-3961. o.] 30. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 31 A Bíróság azt is kimondta továbbá, hogy ezeket a különös joghatósági szabályokat megszorítóan kell értelmezni, mivel azok nem teszik lehetővé az említett rendeletben kifejezetten előírt eseteken túlterjeszkedő értelmezést (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 22. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 32 Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében „a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” 44/2001 rendelet 5. cikk 3. pontja szerinti fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az e rendelet 5. cikke 1. pontjának a) pontja szerinti „szerződéses igényhez” (a Brüsszeli Egyezménnyel kapcsolatban lásd a 189/87. sz. Kalfelis-ügyben 1988. szeptember 27-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5565. o.] 18. pontját; a C-261/90. sz., Reichert és Kockler ügyben 1992. március 26-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-2149. o.] 16. pontját; a C-51/97. sz., Réunion européenne és társai ügyben 1998. október 27-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-6511. o.] 22. pontját, valamint a C-334/00. sz. Tacconi-ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7357. o.] 21. pontját).
- 33 E tekintetben egyrészt hangsúlyozni kell, hogy a „szerződéssel kapcsolatos ügy” fogalmát a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. bekezdésének a) pontja alapján nem úgy kell érteni, mint amely olyan helyzetre vonatkozik, amelyben nem áll fenn egyik fél részéről a másik felé szabadon vállalt kötelezettség. Következésképpen a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontjában meghatározott különös joghatósági szabály az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettséget feltételez, amelyre a felperes keresetét alapítja (a Brüsszeli Egyezmény értelmezésével kapcsolatban lásd a C-27/02. sz. Engler-ügyben 2005. január 20-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-481. o.] 50. és 51. pontját, valamint a C-419/11. sz. Česká spořitelna-ügyben 2013. március 14-én hozott ítélet 46. és 47. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 34 Másrészt az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy jogellenes károkozásért vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményért a felelősség csak akkor áll fenn, ha a kár és a kárt okozó cselekmény között okozati összefüggés állítható fel (a Brüsszeli Egyezmény értelmezésével kapcsolatban lásd a 21/76. sz. „*Mines de potasse d’Alsace*” néven ismert Bier-ügyben 1976. november 30-án hozott ítélet [EBHT 1976., 1735. o.] 16. pontját, valamint a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 35 Az alapeljárásban előterjesztett szóban forgó kereseteket illetően a Bíróság elé terjesztett iratanyagból kitűnik, hogy azok a részvénytársaságokról szóló törvény 25. fejezetének 18. cikke alapján F. Kootnak, mint a Copperhill vezető tisztségviselőjének, valamint a korlátozott felelősségtől való, a Högsta domstolen által kifejlesztett eltérés alapján az Evergreennek, mint e társaság részvényesének felelőssége megállapítására irányulnak.
- 36 Amint az kitűnik továbbá az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, az említett keresetek nemcsak az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettségen alapulnak, de azon a feltételezésen is, hogy a Copperhill vezető tisztségviselője nem tett meg bizonyos hivatalos intézkedéseket, amelyek a vállalkozás pénzügyi helyzetének ellenőrzését szolgálják, továbbá e társaság fő részvényese nem tartotta be a jogszabályi kötelezettségeit, amikor engedte, hogy az említett társaság tovább folytassa tevékenységét annak ellenére, hogy az tőkehiányban szenvedett, és a vállalkozás köteles volt megindítani a felszámolást. Az alkalmazandó jogszabályok értelmében e vezető tisztségviselő és e részvényes adott esetben felelhet a Copperhill tartozásaiért.
- 37 Márpedig, amennyiben az alapeljárásban előterjesztett szóban forgó keresetek a Copperhill tartozásait illetően az említett vezető tisztségviselő és az említett részvényes felelősségének megállapítására irányulnak, lehetőséget adnak mindenekelőtt azon követelések megfizetésére, amelyeket – tekintve, hogy e társaság vezető tisztségviselője és részvényese nem tett eleget jogszabályi kötelezettségeinek – e társaságnál nem lehetett teljes mértékben érvényesíteni. Jelen esetben e keresetek ennek megfelelően az abból eredő kár megtérítésére irányultak, hogy a Toréns és a Kakelmässan munkát végzett a Copperhill megrendelésére, és azt követően nem tudta elérni, hogy e társaság az ezekért a munkákért fizetendő összegeket teljes mértékben rendezze.
- 38 Ebből következően az alapeljárásban előterjesztett szóban forgó keresetek a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alá tartoznak, anélkül hogy ez befolyásolná a valamely társaság vezető tisztségviselője vagy részvényese ellen irányuló egyéb keresetek minősítését.
- 39 E tekintetben a svéd és a görög kormány azt az álláspontot képviseli, hogy az alapeljárásban előterjesztett szóban forgó kereseteknek a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontja alapján történő minősítését – tekintve, hogy e keresetek valamely részvénytársaság vezető tisztségviselőjének vagy részvényesének e társaság tartozásaiért fennálló felelősségének megállapítására irányulnak – esetenként kell hozzáigazítani ahhoz, hogy a társaság tartozásai szerződésesnek vagy szerződésen kívülinek minősülnek.
- 40 Ez az érvelés tarthatatlan.
- 41 Ez ugyanis azzal a következménnyel járna, hogy megsokszorozódnának a bíróságok, amelyek az érintett társaság vezető tisztségviselőjének vagy részvényesének ugyanazon vétkes magatartása ügyében e társaság különböző, ilyen módon peresíthető tartozásainak jellegétől függően joghatósággal rendelkeznek. Márpedig egy ilyen helyzetben a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontjában rögzített, a közelség célját követő különös joghatósági szabályoknak, amelyek alapja a különösen szoros kapcsolat léte a szerződés vagy a káresemény bekövetkezésének helye és az arról határozó bíróság között (lásd ebben az értelemben különösen a C-381/08. sz. Car Trim ügyben 2010. február 25-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-1255. o.] 48. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-228/11. sz. Melzer-ügyben 2013. május 16-án hozott ítélet 26. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), ellentmondana az, ha a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása az érintett

társaság tartozásainak jellegétől függhetne. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a más személy tartozásaiért felelős alperest illetően az e rendelet 5. cikkében előírt joghatósági szabályok ilyen értelmezése nem biztosítaná az említett rendelet (11) preambulumbekzdése által megkövetelt nagymértékű kiszámíthatóságot.

- 42 A fenti megfontolásokra tekintettel az első, a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy ez a fogalom magában foglalja a valamely részvénytársaság hitelezője által egyrészt e társaság valamely igazgatósági tagjának, másrészt valamely részvényesének e társaság tartozásaiért való felelőssége megállapítása iránt előterjesztett olyan kereseteket, mint az alapeljárásban előterjesztett keresetek, ha az említett társaság üzleti tevékenységének folytatását annak ellenére engedték, hogy az tőkehiányban szenvedett, és köteles lett volna megindítani a felszámolást.

A negyedik kérdéstről

- 43 A kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdésével arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát, hogy ez a rendelkezés magában foglalja a valamely vállalkozás részvényese ellen a hitelező által indított eljárást akkor, ha a részvényes kötelezettséget vállalt a társaság tartozásainak megfizetésére.
- 44 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok feladata, hogy ismertessék a Bírósággal azon ténybeli vagy jogi elemeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a Bíróság a feltett kérdésekre hasznos választ adjon (a C-249/97. sz. Gruber-ügyben 1999. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-5295. o.] 19. pontja és a C-177/10. sz. Rosado Santana-ügyben 2011. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-7907 o.] 33. pontja).
- 45 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az uniós jognak a nemzeti bíróság számára hasznos értelmezése megköveteli, hogy a nemzeti bíróság meghatározza az általa feltett kérdések ténybeli és jogszabályi háttérét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli körülményeket, amelyekben e kérdések alapulnak (lásd különösen a C-134/03. sz. Viacom Outdoor ügyben 2005. február 17-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1167. o.] 22. pontját; a C-145/03. sz. Keller-ügyben 2005. április 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2529. o.] 29. pontját, valamint a C-145/10. sz. Painer-ügyben 2011. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 2011., I-12533. o.] 46. pontját).
- 46 A jelen esetben ugyanis meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a negyedik kérdését illetően csupán arról tájékoztat, hogy az Evergreen „ígéretet tett” arra, hogy kielégíti a Torénst és a Kakelmässant, vagy az e célból szükséges pénzeszközöket a Copperhill rendelkezésére bocsátja, azonban sem ezen „ígéret” ténybeli körülményeit, sem az említett „ígéret” tevője elleni kereset jogi alapját vagy tárgyát nem részletezte. E körülmények között az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján a Bíróság nem tudja hasznosan értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját.
- 47 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett negyedik kérdés elfogadhatatlan.

Az ötödik és a hatodik kérdéstről

- 48 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó ötödik és hatodik kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti azon hely fogalmát, „ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” úgy kell-e értelmezni, hogy az ezen társaság

tartozásaiért a részvénytársaság igazgatósági tagja, illetve részvényese felelősségének megállapítása iránti kereset vonatkozásában az említett hely az említett társaság székhelye szerinti tagállamban található.

- 49 Az e kérdésre való válaszadás céljából emlékeztetni kell arra, egyrészt, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának elvétől eltérést jelentő, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott különös joghatósági szabály alapja a különösen szoros kapcsolat léte a jogvita és a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróságok között, ami igazolja a joghatóság ez utóbbiak számára való biztosítását (lásd ebben az értelemben fent hivatkozott eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben hozott ítélet 40. pontját, valamint a C-133/11. sz., Folien Fischer és Fofitec ügyben 2012. október 25-én hozott ítélet 37. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 50 A jogellenes károkozással, illetve jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos ügyekben ugyanis a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra (lásd különösen a fent hivatkozott Folien Fischer és Fofitec ügyben hozott ítélet 38. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 51 Másrészt a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában található „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár, másrészt azt a helyet, ahol a káresemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (lásd a fent hivatkozott Folien Fischer és Fofitec ügyben hozott ítélet 39. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). E két hely a bírósági joghatóság szempontjából jelentős kapcsolatnak minősülhet, mivel a körülményektől függően mindkettő alkalmas arra, hogy a bizonyítást és az eljárásszervezést illetően különösen hasznos információkkal szolgáljon (lásd a fent hivatkozott eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben hozott ítélet 41. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 52 Így az alapeljárásban a részvénytársaság hitelezői által e társaság vezető tisztségviselője és fő részvényese ellen az említett társasággal kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeik be nem tartása miatt indított szóban forgó kereseteket illetően, a káresemény bekövetkeztének helye mind a felperesek, mind az alperesek számára nagymértékű kiszámíthatóságot biztosít. Hasonlóképpen, ilyen feltételek mellett a gondos igazságszolgáltatás és a hatékony eljárásszervezés szempontjából különösen szoros kapcsolatnak kell fennállnia a felperesek által indított keresetek és az említett hely között.
- 53 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy egy olyan helyzetben, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, amelyben a keresetek azon a feltételezésen alapulnak, hogy a Copperhill vezető tisztségviselője és fő részvényese nem tartotta be a társaság pénzügyi helyzetének ellenőrzésével és a társaság tevékenységének további folytatásával kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeit, annak ellenére, hogy a vállalkozás az tőkehiányban szenvedett, és köteles volt megindítani a felszámolást, nem az említett társaság pénzügyi helyzete vagy tevékenysége a kérdéses, mint olyan, hanem a vezető tisztségviselőt és a részvényest terhelő ellenőrzési kötelezettség teljesítésének esetleges elmulasztásával kapcsolatban levonandó következtetések.
- 54 A Bíróság elé terjesztett iratanyagból kitűnik, hogy a tényállás megvalósulásának idején a Copperhill az Östersunds tingsrätt illetékeségébe tartozó Åre községben rendelkezett székhellyel, ahol e társaság ezen időszak alatt üzleti tevékenységet folytatott és szállodát épített. E körülmények között úgy tűnik, hogy mind a társaság által folytatott tevékenység, mind a társaságnak az e tevékenységhez fűződő pénzügyi helyzete e helységhez kapcsolódott. Mindenesetre az e társaság pénzügyi helyzetére és tevékenységére vonatkozó, a vezető tisztségviselőnek és a részvényesnek a vállalkozás irányításából eredő kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges információknak az említett helyen rendelkezésre kellett állniuk. Ugyanez a helyzet az említett kötelezettségek állítólagos be nem tartására vonatkozó információkkal is. Ezen információk helyállóságának ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

55 Ennélfogva az ötödik és a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti azon hely fogalmát, „ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”, úgy kell értelmezni, hogy az említett társaság tartozásaiért a részvénytársaság igazgatósági tagja, illetve részvényese felelősségének megállapítása iránti kereset vonatkozásában az említett hely az a hely, amelyhez mind a társaság által folytatott tevékenység, mind az ezen tevékenységhez fűződő pénzügyi helyzet kapcsolódik.

A hetedik kérdéstről

56 Hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy azon körülmény, amely szerint a szóban forgó követelést az eredeti hitelező egy másik személyre ruházta át, befolyásolja-e – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van – a joghatósággal rendelkező bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti meghatározását.

57 E tekintetben egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy – amint arra a jelen ítélet 41. pontja rámutatott – a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában rögzített különös joghatósági szabályok a közelség célját követik, és a szerződés vagy a káresemény bekövetkezésének helye és az arról határozó bíróság közötti különösen szoros kapcsolat létén alapulnak. Márpedig „a jogellenes károkozásból vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből eredő igénynek” minősülő követelésekkel kapcsolatos jogvita főszabály szerint továbbra is szoros kapcsolatban áll a káresemény bekövetkezésének helyével, még ha a kérdéses követeléseket át is ruházták.

58 Másrészt hangsúlyozni kell, hogy azon feltételezés elfogadása, hogy az eredeti hitelező követeléseinek átruházása befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti meghatározását, szintén ellentétes lenne e rendelet egyik céljával, amelyre e rendelet (11) preambulumbekzdése hivatkozik, és amely szerint a joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük.

59 A fenti megfontolásokra tekintettel a hetedik kérdésre azt kell válaszolni, hogy azon körülmény, amely szerint a szóban forgó követelést az eredeti hitelező egy másik személyre ruházta át, nem befolyásolja – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van – a joghatósággal rendelkező bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti meghatározását.

A költségekről

60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy ez a fogalom magában foglalja a valamely részvénytársaság hitelezője által egyrészt e társaság valamely igazgatósági tagjának, másrészt valamely részvényesének e társaság tartozásaiért való felelőssége megállapítása iránt előterjesztett olyan kereseteket, mint az alapeljárásban előterjesztett keresetek, ha az említett társaság üzleti tevékenységének folytatását annak ellenére engedték, hogy az tőkehiányban szenvedett, és köteles lett volna megindítani a felszámolást.**

- 2) **A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti azon hely fogalmát, „ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”, úgy kell értelmezni, hogy az említett társaság tartozásaiért a részvénytársaság igazgatósági tagja, illetve részvényese felelősségének megállapítása iránti kereset vonatkozásában az említett hely az a hely, amelyhez mind a társaság által folytatott tevékenység, mind az ezen tevékenységhez fűződő pénzügyi helyzet kapcsolódik.**
- 3) **Azon körülmény, amely szerint a szóban forgó követelést az eredeti hitelező egy másik személyre ruházta át, nem befolyásolja – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van – a joghatósággal rendelkező bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti meghatározását.**

Aláírások